І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 112. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 16-го ЧЕРВНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 16, 1961 No. 112. VOL. LXVIII.

КОНҐРЕС ДОМАГАЄТЬСЯ ВІДНОВИТИ ПРОБНІ АТОМОВІ ЕКСПЛЬОЗІЇ

КОНҐРЕС ДІЄ ВНАСЛІДОК ТОГО, ЩО ПЕРЕГОВОРИ В ЖЕНЕВІ БЕЗВИГЛЯДНІ

Вашинґтон. — Голова Спільної Атомової Комісії конґресмен Чет Голіфілд заявив у промові в Палаті Репрезентантів, — що ЗДА повинні негайно почати пробні атомові експльозії після того, як виявилося, що СССР не хоче погодитися на контролю атомового зброєння. Конґресмен Голіфілд сказав, що він вже просив президента Кеннеді почати пробні атомові вибухи під землею, і має надію, що Президент погодиться це зробити в найближчих тижнях. Голова Спільної Атомової Комісії сказав, що ЗДА мусять вияснити цю проблему світові, який повинен знати, що Америка мусить продовжувати атомові пробні вибухи, бо СССР, мабуть, це робить від кінця 1958-го року, коли були припинені пробні атомові експльозії. Голіфілд сказав, що переговори в Женеві можуть продовжуватися, але не можна не випробовувати нової атомової зброї, яка, як твердять фахівці, має бути така „революційна", як випродукувана в 1949-му році водиева бомба. Нові проби зможуть причинитися до того, що ЗДА будуть мати протиракетові ракети, кращу атомову зброю і ліпшу безпеку від цієї зброї. Президент має право видати наказ почати пробні атомові експльозії, і конґресмен Голіфілд сподівається, що це незабаром станеться. Конґресмен Голіфілд висловив своє домагання в промові в повній Палаті Репрезентантів, а пізніше повторив його на пресовій конференції. Він є провідним членом Конґресу, який забирає слово в атомових справах. Голіфілд на початку цього місяця вернувся з Женеви, де він був конґресовим дорадником американської делеґації, що веде переговори в справі контролі атомової зброї. В цих переговорах беруть участь англійські і совєтські делеґати. Остання заява совєтського делеґата доказує те, що немає найменших виглядів на порозуміння в справі контролі атомових пробних вибухів, бо СССР не хоче погодитися на жадну міжнародну контролю кажучи, що це була б не контроля, а тільки шпигунська праця на терені СССР. Голіфілд сказав: „Надійшов час, коли не можемо довше рискувати долею ЗДА і всього вільного світу". Переговори тривають вже 32 місяці і так довго ЗДА не переводять нових атомових експльозій. Недавно подібно говорив сенатор-демократ Генрі М. Джексон, який є членом Спільної Конґресової Атомової Комісії Голіфілд домагається, щоб вже тепер поробити приготування, щоб в найкоротшому часі можна було почати пробні вибухи. Голова американської делеґації в Женеві Артур Г. Дін оскаржував совєтську делеґацію в тому, що вона навмисне продовжує переговори, хоч не має в пляні прийти до якихнебудь узгіднень свого становища з позиціями ЗДА і Англії.

Джансон проти „атак на основи вільного громадянства"

Вашинґтон. — Віце-президент Линдон Б. Джансон, промовляючи на закінченні шкільного року в школі конґресових пажів, закликав відповідальних американських громадян, щоб вони піднесли свій голос проти „шкідливих атак на основи вільного громадянства". Він у своїй промові ні разу не згадав про Товариство ім. Джана Бирча, але з його слів видно було, що він має на думці членів того товариства, голова якого Роберт В. Велч оскаржує в нельояльності до ЗДА таких осіб, як колишній президент Айзенгавер і головний суддя Найвищого Суду ЗДА Ірл Воррен. Джансон сказав, що ці оскарження звернені є не так проти згаданих осіб, як проти головних основ вільного американського громадянства. Джансон казав, що деякі особи ширять між американцями заразу зневіри, твердячи, що Америку перехитрили вороги, і тому ЗДА повинні замкнутися самі в собі. На думку Джансона всі американці, без огляду на партійну приналежність, повинні виступити проти таких голосів розпачі, бо вони нічим не є оправдані. Вільні американські інституції зробили цю країну великою та запевнили їй теперішню волю.

На Нюйоркській Виставці стоятиме Світляна Вежа силою 24 більйонів свічок

Ню Йорк. — Електрична промисловість ЗДА збудує на Світовій Виставці в Ню Йорку в 1964-му році Світляну Вежу 80 стіп заввишки, яка матиме силу 24-ох більйонів свічок. Цю вежу видко буде в ночі від Бостону до Вашинґтону, це значить на віддаль коло 400 миль. Голова Центральної Гудсонської Газової і Електричної Корпорації Ернест Р. Аккер вже має готовий модель цієї світляної вежі, яка має коштувати від шістьох до сімох мільйонів. При вежі буде вінда, яка возитиме відвідувачів до найвищого поверха вежі, звідки люди сходитимуть вниз через окремі поверхи, де будуть виставлені всі осяги електричної промисловости. Будинок, 80 стіп заввишки, матиме 24 „світляних гармат", кожна силою одного більйона свічок. Ця вежа матиме велике значення для навіґації.

В АМЕРИЦІ

● **Д-р Рудольф Маркс,** оператор із Лос Анджелесу, видав книжку під заголовком „Здоров'я американських президентів", з якої виходить, що численні президенти цієї країни часто нездужали на різні недуги. Найслабшим був президент Джеймс Медісон (1808-1816), який важив тільки 110 фунтів і був високий на 5 стіп. Але він дожив до 85-го року. Дуже слабого здоров'я був президент Андрю Джексон (1828-1836), який нездужав на різні недуги.

● **Особиста лікарка** президента Кеннеді д-ра Дженет Тревелл заявила, що недуга Президента не є небезпечною, бо вона вже давня. Її дістав Кеннеді ще в 1937-му році, коли грав футбол в Гардвардському університеті. Кеннеді мусить ходити кілька днів за допомогою милиць, щоб скоріше вилікувалася його спина, яку він порушив 16-го травня в Оттаві в Канаді, коли важкою срібною лопатою садив дерева на пам'ятку свого побуту в Канаді.

● **Президент Кеннеді** зарядив, щоб цілий день, 24 години, був вивішений американський прапор на Меморіяльному пам'ятнику морської піхоти. Досі постійно висіли державні прапори в таких місцях: На могилі Невідомого Вояка на Крайовому Цвинтарі в Арлінґтоні, на Капітолі, на форті МекГенрі коло Барлітому, де Френсіс Скотт Кей написав державний американський гимн „Ди Стар Спренґлед Беннер" і на могилі цього ж Кея у Фредеріку, Мериленд.

● **Часописи** повідомляють про те, що незабаром лікарі-хірурги не будуть зшивати ран після операцій, тільки будуть їх заліплювати окремим клеєм на пасках, що можна робити дуже швидко і що скоро гоїть рани та не залишає жадних знаків.

РЕПРЕЗЕНТАНТ ПІВДЕН. В'ЄТНАМУ В БІЛОМУ ДОМІ



Президент Кеннеді, не зважаючи на свою недугу, прийняв на авдієнції в Білому Домі представника Південного В'єтнаму Нґуєна Дінга Туана, міністра координації в справах безпеки в уряді південнов'єтнамського президента Нґо Дінга Дієма. Нґуєн Дінг Туан конферував з президентом Кеннеді в справі комуністичної загрози для Південного В'єтнаму.

Президент пропонує збільшити висоту федерального заборгування

Вашинґтон. — Президент Кеннеді звернувся до Конґресу з пропозицією збільшити в поточному бюджетовому році на 5 більйонів долярів висоту федерального заборгування. В загальному ця висота мала б бути збільшена з 293 більйонів долярів до 298-ох більйонів. Стан федер. заборгування виносить під теперішню пору яких 290 більйонів долярів і навіть, якби бюджет 1962 року вдалося збалансувати, то й так федеральна скарбниця мусіла б далі задовжуватися, щоб перебути якось літні й осінні місяці, коли зменшуються дуже видатно вплати з федеральних податків. Устійнювання висоти заборгування застережене для Конґресу Конституцією, яка передбачає в одній із своїх постанов, що Конґрес ЗДА має право позичати гроші для З'єдинених Держав Америки. Цього права Конґрес не хоче зрікатися і, замість уповноважнити уряд до таких позичок на протяг довшого часу, він кожного року ухвалює нове збільшення висоти заборгування відповідно до бюджетових потреб. Виступив през. Кеннеді з цією пропозицією в середу 14 червня напередодні скликаної до Білого Дому конференції у справах зв'язаних з бюджетом. Ця конференція призначена на четвер 15 червня, відбудеться з участю директора бюджету, секретаря скарбу і голови урядової ради економічних дорадників. Під час конференції буде обговорена теж справа бюджету 1963 року, проєкт якого уряд президента Кеннеді мусить приготовити вже на січень 1962.

Ґолдвотер вбачає в фінансовій політиці Кеннеді „зародки економічного знищення"

Ню Йорк. — Представник консервативного крила Республіканської партії сенатор із Арізони Беррі Ґолдвотер, промовляючи на прийнятті Купецького Виконного Клюбу, заявив, що в фінансовій політиці президента Кеннеді знаходяться зародки знищення економіки ЗДА, на що саме чекають комуністичні провідники в Кремлі. „Скорше, чи пізніше, казав він, зрозуміє американський нарід, а може і сам уряд ЗДА, що ми не можемо одночасно мати найбільшу оборонну і космічну програму в світі та такий уряд, який був би найбільшим добродієм для громадян". Б. Ґолдвотер казав, що громадянство цікавиться проблемами Куби і Ляосу, не звертаючи уваги на те, що діється в Конґресі, де уряд вніс численні законопроєкти, які вимагають десятків більйонів долярів на допомогу школам, будівельну програму і медичну допомогу старшим особам. Коли здійсниться ці всі видатки, казав сенатор, тоді не можна буде здійснити оборонної програми. Оборона країни залежить в першу чергу від здорової економіки країни.

Прокомуністичні студенти в Каракасі демонстрували проти амбасадора ЗДА

Каракас, Венесуеля. — Під час відвідин американського амбасадора Теодора Москоко у місцевій школі архітектури студенти з Каракаського Центрального Університету влаштували бурхливу антиамериканську демонстрацію, запалюючи і пошкоджуючи авто амбасадора і придержуючи його понад дві години в будинку згаданої школи. Амбасадора визволила з опресії щойно венесуельська поліція, під охороною якої він зміг виїхати із терену школи. Під час його виїзду студенти прозивали амбасадора „лакеєм американського імперіялізму" і „зрадником". Теодоро Москоко, народжений в Еспанії, але ціле життя перебув в Порто Ріко і рахує себе порторіканцем. Його призначив уряд президента Кеннеді на амбасадора щойно останніми тижнями. Амбасадор зустрів демонстрацію спокійно, заявляючи, що й він був колись хлопцем і тому не дивується демонстрантам.

● **Кубинський міністер виховання** Аркандо Гарт Давальо повідомив, що в найближчому часі на Кубу прибудуть виховники з СССР, Східньої Німеччини, Чехо-Словаччини і Комуністичного Китаю, які мають піднести рівень шкільництва на Кубі до „тої висоти, яка є в комуністичних державах". 20 професорів із Польщі мають зорганізувати на Кубі технологічний інститут.

Ґанджемі обіцяє оздоровити місько господарство в Джерзі Ситі

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Новобраний посадник міста Ню Джерзі, дотеперішній інспектор Гудсонського повіту, Томас Ф. Ґанджемі, заявив, що він старатиметься завести лад в міській господарці та ощадно керувати міськими фінансами. Вибори відбулися 13-го червня, які були стислими виборами між двома кандидатами, що під час перших виборів в дні 9-го травня дістали найбільше голосів. В других виборах Ґанджемі дістав 57,927 голосів, а його противник Бернард Дж. Беррі 43,277 голосів. Від 1-го липня ц. р. в цьому місті почне урядувати міська рада, складена з 9-ох членів, яка заступить Міську Комісію, яка тепер займала те становище, що в інших містах виконують міські ради. Становище посадника, згідно із новим статутом, буде скріплене. Нова адміністрація вибрана на 4 роки.

Совєти погрожують зірванням Женевської конференції про Ляос

Женева. — Совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико заявив на останньому засіданні Женевської конференції про Ляос, що „не можна до безконечности сидіти над Женевським озером і рахувати тутешні лебеді". Західні коментатори роблять з цього висновок, що большевики обмірковують способи, як би — якщо це буде їм вигідно — розбити ту конференцію. Ґромико звернувся на адресу Америки із закликом, щоб вона уточнила, що розуміє під формулою „незалежного і невтрального" Ляосу і як практично перевести в діло декларацію у цій справі, що її склали у Відні Кеннеді і Хрущов. Гадають, що голова англійської делеґації Мелкольм МекДоналд звернеться поза офіційним засіданням до Ґромика, щоб він погодився на покликання до життя ділових комісій, що їх давно пропонував голова американської делеґації Аверелл Гарриман. Ґромико „обурювався" на нібито щораз нові спроби „вести обструкцію" проти конференції американською, а потім сіямською делеґаціями. Індійський делеґат Крішна Менон виголосив 80-хвилинну промову, найдовшу за всі, що були там виголошені, в якій дав новий доказ свого комунофільства. Він виступив проти поширення компетенцій міжнародної контрольної комісії в Ляосі, дармащо саме Індія є її головою, та підтримав Москву і Пейпінґ щодо потреби переговорювати про політичні справи Ляосу без уваги на тамошню воєнну ситуацію.

Бонн передбачує нову конференцію 4-ох про Німеччину і Берлін

Бонн. — Керівні західньо-німецькі кола передбачають, що меморіял, що його Хрущов передав у Відні президентові Кеннеді у справах Німеччини і Берліну остаточно доведе до нової конференції „на вершинах" у цих справах. Рахуючись з можливістю таких нових переговорів західні альянти нараджуються тепер над такою спільною відповіддю Хрущову, щоб „не зачиняти дверей" для нової зустрічі з Хрущовим. По суті становище Хрущова і західніх альянтів в справах з'єднання Німеччини й Берліну діяметрально суперечні, але одні й другі, большевики і Захід, не хочуть гострого конфлікту — твердить західньо-німецька преса. Хрущов вимагав в своїй ноті підписання мирового договору із двома Німеччинами й перетворення Західнього Берліну у „вільне місто", — західні альянти стоять на становищі з'єднання Німеччини на базі плебісциту та підписання мирового договору з покликаним на підставі вислідів плебісциту урядом з'єдиненої Німеччини. Однак західні альянти буцім-то, твердять західньо-німецькі політичні кола, погодяться на нову конференцію з Хрущовим, якщо на тій конференції можна буде розглянути цілість проблеми й обговорювати різні можливості її розв'язки, а не лише на базі совєтського диктату й бажання залеґалізувати „на віки" теперішній поділ Німеччини. Східньо-німецький комуністичний лідер Вальтер Ульбрихт у розмові з групою американських журналістів вказав знову на потребу безпосередніх переговорів між „двома Німеччинами" задля мирового договору по лінії рецепти Хрущова.

Англія перевірює становище Коммонвелту щодо Спільного Господарського Ринку

Лондон. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен у палаті громад заявив, що за рішенням уряду негайно виїде до різних країн Британського Коммонвелту міністер для зв'язків з Коммонвелтом, Дункан Сандіс, з двома іншими міністрами, що їх прізвищ не оприлюднено, — щоб перевірити становище тих країн до проблеми приступлення Англії до Европейської Економічної Спільноти, відомої під популярною назвою Спільного Господарського Ринку. Англійські господарські кола й англійський уряд з політичних причин схиляються до приступлення до того західньо-европейського континентального господарського бльоку шістьох держав, але Англія має зобов'язання супроти членів Британського Коммонвелту: в Коммонвелті зобов'язує формула найвищого упривілеєння в торговельних взаєминах, крім того Англія має двосторонні торговельні договори з різними країнами Коммонвелту. Ці привілеї і зобов'язання трудно примирити з цілями Спільного Господарського Ринку, де мають бути скасовані всі митні бар'єри між членами тієї організації та зате устійнені однакові мита для країн, які туди не належали. Англія хоче знати, чого вона — згідно з порадами від інших членів Коммонвелту — має домагатись від Спільного Господарського Ринку, щоб не потерпіли інтереси її та членів Коммонвелту від її приступлення туди. До Спільного Господарського Ринку належать Франція, Західня Німеччина, Бельгія, Італія, Голляндія і Люксембурґ.

● **Журналіст Джеймс Рестон** заявив, що тепер заіснував такий стан, що загальна світова війна не є правдоподібна, бо обидві сторони бояться повного знищення. Але він передбачає численні малі конфлікти і так звані „малі війни".

В столиці Чіле оваційно вітали Стівенсона

Сантіяґо. — Населення столиці оваційно вітало особистого представника американського президента Адлея Е. Стівенсона, коли він пішки ішов два бльоки з готелю до палацу президента Алессандрі. Стівенсон помахом руки і усміхом відповідав на овації. Ця спонтанна оваційна маніфестація населення столиці затерла ворожу малу демонстрацію чілійських комуністів, які увечері 13-го червня гукали під час приїзду Стівенсона: „Стівенсон, ідьте додому!" — Стівенсон конферував із чілійським президентом, а пізніше був в нього на прийнятті, де були присутні і всі члени чілійського кабінету.



Амбасадор Адлей Стівенсон в Чіле.

КАСТРО ВИМАГАЄ 1.000 ТРАКТОРІВ ЗА 1.173 ПОЛОНЕНИХ КУБИНЦІВ

Гавана. — Кубинський диктатор Фідель Кастро змінив свої умови щодо звільнення полонених, схоплених під час невдачного висаду узброєних кубинських емігрантів 17 квітня ц. р. Замість 500 важких тракторів-булдозерів він зажадав 1.000 сільсько-господарських легких тракторів, застерігшись, щоб їх вартість не була менша, як оті булдозери, обраховані на $28 мільйонів. Американський Комітет тракторів для миру, заснований після того, як Кастро запропонував виміняти полонених з атрактори, відмовився доставити важкі булдозери, які могли б бути використані для земних робіт військового значення, зате запропонував 500 сільсько-господарських тракторів. Кастро погодився на той рід тракторів, але подвоїв їхнє число. Сталось це під час три і півгодинних нарад ведених в Гавані між 4-членною американською делеґацією і Фіделем Кастром. Американська делеґація складалась виключно із фахівців сільсько-господарських машин, професорів аґрикультури й техніків. Вона не має права приймати ніяких політичних рішень ані переговорювати про політичні справи, а тільки має обмежитись до технічних подробиць щодо тракторів. Водночас Фідель Кастро зменшив число осіб, які підлягатимуть вимін. Спершу говорилось про 1.214 полонених. Тепер Кастро заявив, що він може виміняти тільки 1.173-ох полонених, при чому твердить, що взагалі схоплено тільки 1.197 осіб. З-посеред тих, що їх відмовляється звільнити в тій „торговельній трансакції", Кастро назвав трьох провідників висаду. С ними капітан Мануель Артіме, капітан Роберто Сан Роман і Рафаель Оліва. Кастро пропонує виміняти їх за трьох в'язнів з ЗДА і Порто Ріко, між ними за Франсіска Моліну, що його засуджено в Ню Йорку за вбивство 9-річної дівчинки під час спричинення ним стрілянини в часі перебування в минулому році в Ню Йорку Хрущова. Іншими двома в'язнями, що їх хоче видістати Кастро, є Педро Абізу Калос, порторіканський „визвольний" діяч, та Генрі Вінстон, колишній секретар американської комуністичної партії. 16-ох полонених Кастро хоче судити й засудити, як членів поліції колишнього кубинського диктатора Фульженсіо Батісти, двох полонених хоче судити за постріляння міліціянтів, а ще декого депортувати до Еспанії, нібито як еспанських духовників. Кастро говорив про це на пресовій конференції, першій, що її уладив з участю також американських кореспондентів від часу того невдатного висаду. Кастро говорив „примирливим" тоном, заперечив навіть, наче б Куба була „соціялістичною державою", хоч сам проголосив був її такою в своїй промові з 1 травня ц. р., зате потвердив, що соціялізм — казав він — є найкращою формою революції у відсталих країнах, як Куба. Кастро признав переведення масових арештувань на Кубі у зв'язку з військовим висадом, але твердив, що арештованих було „не більше, як 15.000 — 20.000" і що тепер є ще з-посеред них тільки 2% у в'язницях. Члени американського Комітету, нарадившись в готелі між собою після конференції з Кастром, рішили вернутись до Вашинґтону та зреферувати вислідн своєї подорожі до Куби. Тим часом на сенатській Комісії для закордонних зв'язків у Вашинґтоні секретар оборони Роберт С. МекНамара і голова шефів об'єднаних штабів ген. Лаймен Лемніцер ствердили, що на Кубу прибувають такі великі транспорти совєтської зброї, що вони загрозливі для латино-американських держав. Ця совєтська зброя для Куби, твердили вони, призначена для активного підтримування революції за кубинським зразком в інших латино-американських країнах і тому названі два високі державні мужі поручили скасування обмежень для вивозу американської зброї до південно-американських країн. Деякі сенатори противились цьому, лякаючись, щоб та американська зброя не послужила для вирівнювання взаємних порахунків в Південній Африці, та поручали колективну акцію латино-американських країн проти Куби Фіделя Кастра.

Оптимізм Гаммершилда щодо Конґа перебільшений — кажуть фахівці

Об'єднані Нації. — Оптимістична декларація, яку генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд склав на пресовій конференції минулого понеділка про ситуацію в Конґо, сильно переборщена — твердять акредитовані в Об'єднаних Націях журналісти. Вони звертають увагу, що хоч ситуація дійсно поправилась остільки, що великі держави, зокрема Совєти, перестали вести довкола справи Конґа голосну пропаґанду й Конґо перестало бути претекстом до нової війни, проте не минулася ніодна із суттєвих причин тамошньої кризи: Конґо не є, як не було, підготоване до самостійного державного життя; нема ніяких виглядів, щоб можна було не то відкликати з Конґа 17.513 вояків Об'єднаних Націй, але бодай поважно зменшити те число; сам Гаммершилд хоче збільшити, а не зредукувати число 813 урядовців ОН в Конґо; у Конґо не зменшилась катастрофальна господарська криза й ні трохи не пішло вперед підвищування тамошнього культурного рівня, зате самі Об'єднані Нації попали з вини Конґа у фінансові труднощі, не маючи покриття на свою місію в Конґо. Тому згадані вгорі журналісти, які стежать за звідомленнями, що приходять з Конґа, передбачають ще довгий-довгий час, поки бодай частинно здійсняться оптимістичні пророцтва Гаммершилда.

У СВІТІ

● **Владислав Гомулка,** комуно-польський диктатор, його прем'єр Юзеф Циранкевіч й інші польські „достойники" взяли участь в урочистому відкритті 13-го післявоєнного Познанського міжнародного Ярмарку, в якому 56 країн мають свої павільйони, або бодай свої стійки. Гомулка використав ту нагоду, щоб довше розмовляти у чотири очі з генеральним директором фабрик Круппа, Бертгольдом Байцом, який від довшого часу є неофіційним посередником Західньої Німеччини для нав'язання кращих взаємин з комуністичною Польщею.

● **Французькі хлібороби** в Бретонії перевели в минулому тижні справжній бунт. 15,000 бретонських селян, за докладним згори складеним пляном, захопили виборчі домівки в чотирьох містечках та спалили виборчі листи і скриньки з картками голосуючих до самоуправних рад. Кількасот селян захопили у свої руки всі уряди в містечку Морле і тільки чудом не прийшло до проливу крови між селянами і поліцією. Причиною бунту — сильна знижка цін на картоплю, яка вдарила по селянах. Франція продукує взагалі забагато картоплі.

● **Данський уряд** запропонував Англії, щоб безстороння міжнародна Комісія розглянула недавній інцидент, коли-то данський воєнний корабель обстріляв англійський тральник, який ловив рибу на данських водах. Англія не квапиться прийняти ту пропозицію, не хотячи розмазувати цю прикру справу, що сталась між двома союзниками.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3. 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Конґрес про поневолені народи

На конгресовій Комісії Правил, через яку мусять переходити всі пропозиції, зголошувані до Конгресу, поки вони не стануть предметом детального розгляду у відповідних комісіях і на пленумі, почалося переслухування в справі Резолюції ч. 267, яка пропонує створити постійну Спеціяльну Комісію в справах Поневолених Народів. Цю резолюцію зголосив був конгресмен Едвард Дж. Дервінскі, республіканець з Ілиной, проте в ній виразно підкреслюється, що така постійна конґресова Комісія мусить мати обопартійний характер і її головною ціллю має бути виявлення дійсного обличчя Москви й Пейпінгу, щоб дати Президентові й державному департаментові зброю в холодній війні. За газетними вістками, ця резолюція має підтримку збоку всіх тих американських кіл, які здають собі справу, що проблема поневолених комуністами народів є Ахіллевою п'ятою Москви й Пейпінґу і що в інтересі Америки й всього вільного світу є саме бити в ті найслабші місця СССР і комуністичного Китаю: в їхній імперіялізм та колоніялізм, прикриті серпанком забріханої пропаґанди та облудних фраз про нібито прихильність Москви й Пейпінґу до визвольних рухів колоніяльних народів. Москва й Пейпінґ підтримують націоналізм азійсько - африканських народів тільки на те, щоб створювати труднощі західньоевропейським державам, бо водночас вони мечем і вогнем винищують націоналізм і визвольні стремління всіх народів під комуністичною владою, з вийнятком тільки націоналізму російського.

Покликання до життя постійної Спеціяльної Комісії в справах Поневолених Народів в американському Конгресі було б величезним кроком уперед на шляху еволюції американської політичної думки. Вже ухвалення закону про Тиждень Поневолених Народів було першою ластівкою майбутньої зміни тієї офіційної закордонної політики З'єдинених Держав, яка все ще ставиться до СССР, як до одностайної імперії „Рашія", тільки з іншим, ніж за царату, режимом, — як до одностайного великопростірного господарського обширу, з яким, у пригожий момент, було б легше мати торговельні взаємини, як із десятком національних держав. Офіційна політика ЗДА, яка спирається на факті визнання совєтського режиму з 1933-го року, все це тільки врядигоди, так би мовити у вийняткових епізодах, явно таврує совєтський колоніялізм, стосований у відношенні до не-російських народів і країн, включених в рямці Совєтського Союзу чи підпорядкованих його військово - політичній геґемонії в Середній Европі. Зрештою, американська інформаційно - пропаґандивна служба й американська дипломатія уникають явного таврування російсько - большевицького і навіть комуно - китайського імперіялізму. Переконливими зразками такого незрозуміло делікатного підходу до свого найнебезпечнішого ворога, до смертельного ворога всього вільного людства, є радіопередачі „Голосу Америки" і „Радіо Свобода". Вони — політично ялові, бо в них ніколи не говориться про визвольні змагання уярмлених большевиками народів.

Створення постійної Спеціяльної Комісії в справах Поневолених Народів було б черговим надщербленням цього — делікатно називаючи — анахронічного консерватизму американської офіційної думки про Схід Европи. Така Комісія була б високим і авторитетним постійним форумом для виявлення актів нівеляції політичних і культурних прагнень поневолених народів та економічного визиску їхніх земель для підсилювання мілітарної потуги сучасної російської імперії. Така Комісія помалу, але невідхильно спрямовувала б американську пропаґандивну службу з її нинішнього фальшивого шляху на єдиноправильний: бити в совєтський колоніялізм та імперіялізм і підтримувати визвольні рухи підсовєтських народів. Ясно, що всі явні й приховані комунофіли, всі звеличники могутности Росії без уваги на її колір і на засоби, якими втримується московську тюрму народів, будуть проти Резолюції ч. 267. Але скоріше чи пізніше — переможе зрозуміння інтересу Америки і вільного світу. Коли ЗДА є проти Португалії в справі Анґолі — вони не можуть не бути проти СССР в справах Альбанії, Вірменії, Азарбайджану, Болгарії, Китаю, Чехо - Словаччини, Східньої Німеччини, Естонії, Грузії, Мадярщини, Ідель - Уралу, Литви, Північної Кореї, Північного В'єтнаму, Польщі, Румунії, Тибету, Туркестану, Білоруси і — України.

Українська література у вільному світі

Надрукований у підвалах „Свободи" в числах від 10 до 16 червня ц. р. огляд української літературної продукції у вільному світі за 1960 рік, порівняний з таким же оглядом за 1959 і частинними оглядами за передминулі роки, дає можливість встановити не тільки числові підсумки цієї продукції, але й зробити з них певні ствердження та висновки.

Найперше треба ствердити, що, не зважаючи на майже повний застій в українській літературній продукції на початку 60-их років, після переїзду більшости української еміґрації, а з нею й українських літераторів за океан, головним чином до ЗДА, Канади й Арґентини, дальші роки, особливо 1955 - 56, виявили сильний розвиток літературної активности і її безупинний кількісний та якісний ріст угору. Після кількох літ застою, коли видання з української літератури можна було порахувати на пальцях, прийшли „врожайніші" з кожного погляду роки, коли літературна продукція мала вже десятки позицій і коли треба було вже більшого зусилля, а то й часу, щоб її охопити. Показовим з цього погляду може бути розвиток в ділянці самої таки поезії. Після 1950 - 53 рр., коли поетичні збірки були справжньою рідкістю, друга половина 60-их років виявила досить буйний розвиток української поезії у вільному світі: 1956 - 58 роки дали 56 позицій — оригінальних збірок, антологій, перекладів та переспівів, значить, пересічно по 19 позицій на рік, 1959 рік дав уже 24 позиції й останній — 1960 рік — 21 позицію. Подібний ріст можна встановити і в ділянці прози, не зважаючи на деякий спад продукції у цій ділянці в 1960 році, вирівняний все ж таки значним збільшенням видань для дітвори і молоді.

Друге важливе ствердження, що його можна зробити з підсумків літературної продукції за останніх п'ять років, це те, що — *не зважаючи на поселення* в різних іншомовних середовищах і на неминучу здавалося б асиміляцію цими середовищами — українська молодь не пориває з українством і включається активно в українську літературу, даючи добру змістом і формою літературну продукцію не тільки в ділянці поезії, але й частинно в прозі. Цей факт свідчить про життьову силу й атрактивність українського слова поза межами України, яке притягає до себе навіть літераторів з інших високозаавансованих літератур Заходу, доказом чого може бути активна співучасть чуземців — німки Елізабет Котмаєр, француза Емануеля Райса, англійки Віри Річ й американки Патриції Килини в нашому літературному процесі.

Кількість літературної продукції у вільному світі за останні роки, особливо ж її все вища якість і панівна в ній тенденція до поглиблення змісту і поширення тематики дає можливість зробити ще й третє ствердження про живучість, активність й ефективність українського літературного процесу у вільному світі. У порівнянні з досягненнями української підсовєтської літератури, що нібито репрезентує 42 мільйони українців, примушених жити під московсько - большевицьким режимом, українська література поза межами України пропорційно і численніша й багатша, особливо ж змістом і можливостями свобідного вислову. Такий стан покладає на українських літераторів у вільному світі зобов'язання працювати далі зусильно й наполегливо для розвитку вільної української літератури і українського слова, що його поставив колись Шевченко на сторожі коло поневолених земляків своїх.

П'ЯТИКОЛОННА НАХАБНІСТЬ

Реакція проводу комуністичної партії ЗДА на рішення Найвищого Суду ЗДА про обов'язковість реєстрації цієї партії, як аґентурної експозитури Москви в департаменті справедливости, може бути прикладом безмежної нахабности у ставленні до Конституції, законів і уряду країни, на терені якої ця партія діє, і, з другого боку, зразком посунутої до краю перфідії у зловживанні гаслами демократії, політичної чесности і т. п.

Негайно після проголошення рішення Найвищого Суду очолюваний Гузом Голлом провід американської компартії виступив з нечуваною в світі критикою цього рішення, називаючи його ні більше ні менше, як „нищівним ударом по демократії і по Конституції". Характеристично, що з такою нахабною заявою насмілився виступити провідник конспіративного, підривного комуністичного руху, який, приходячи до влади в тій чи іншій країні, передусім нищить усі демократичні та конституційні права і який добивається цього ж самого у З'єдинених Державах Америки, намагаючись знищити існуючий тут демократичний лад і передусім Конституцію, на якій цей лад побудований. Нахабність лідерів компартії ЗДА тим більше разюча, що таку критику рішень найвищих судових установ в Совєтському Союзі, „країні будованого комунізму", трактують як державну зраду і карають за неї розстрілом.

Продовжуючи заповіджену „боротьбу" проти цього рішення, провід компартії ЗДА влаштував у четвер 8-го червня ц. р. в Ню Йорку „пресову конференцію", на якій поінформовано представників американської преси, що компартія ЗДА не підкориться цьому рішенню, що вона й не думає реєструватися в департаменті справедливости, подавати туди списки своїх членів, виказувати джерела своїх грошових засобів та призначення витрат, і що вона зокрема не погодиться ніколи позначати, як комуністичну, розсилану її проводом інформативну й пропаґандивну літературу. Водночас із цим Гуз Голл сповістив, що партія діятиме далі так, як діяла досі, не оглядаючись ні на які постанови Акту про внутрішню безпеку з 1950-го року та на рішення Найвищого Суду, які, мовляв, ставлять компартію ЗДА перед самогубством.

З'ясоване під час цієї пресової конференції „принципове" становище проводу компартії ЗДА Гуз Голл намагався мотивувати вимогами ґарантованих конституцією демократичних свобід і навіть політичною чесністю, яка нібито не дозволяє членам цього проводу виконувати функції урядових інформаторів і донощиків, зраджувати довір'я членів та прихильників компартії і ставити цим їх свобідне життя під загрозу. Характеристично, що з такою доведеною до краю перфідії заявою виступив репрезентант партії, яка у своїх рядах не толерує ніякої опозиції, ні хоч би різниці в поглядах на її цілі й тактику, яка ввела і вдержує в цих рядах широку систему взаємного шпигування та донощицтва, що виявляється в інформуванні проводу компартії про всі дії, ухили чи й спосіб приватного життя окремих її членів. Водночас треба підкреслити, що з такою заявою виступив провідний комуніст, представник руху, який, прийшовши до влади в тій чи іншій країні, закріплює свою перемогу і свій режим саме з допомогою широкої системи взаємного донощицтва, прикладом чого можуть бути прославлювані совєтською пресою комсомольці й піонери, які своїми доносами посилали на розстріл чи в тюрму своїх власних батьків, чи й Кастро, який саме тепер будує свій режим з допомогою донощицтва і взаємного шпигування. І нарешті, прикидається оборонцем особистої свободи людей репрезентант руху, який „будує комунізм" позбавленням свободи мільйонів людей, втримуючи широку систему тюрем і концентраційних таборів. Якщо ж говорити про „довір'я" в рямцях комуністичних партій, то тут треба пригадати широко відомі факти видання самими ж комуністами в руки „фашистівських" поліцій і розвідок своїх же власних товаришів, запідозрених у „неправильних поглядах", щоб таким способом їх знищити.

І вкінці треба ствердити: вимагають свободи для своєї політичної організації і конституційних ґарантій для своїх підривних та шпигунських дій ті люди, які вже в інших країнах знищили всю політичну свободу і не дозволяють на існування ніяких політичних організацій і партій.

ПРОСТАЧЕННЯ ШЕВЧЕНКА

У сторіччя смерти Шевченка цілий світ відзначає ці роковини, а в першу чергу відзначають їх українці в Україні й на еміґрації.

Коли українці на еміґрації вшановують пам'ять Шевченка як безстрашного борця за визволення, за кращу долю українського народу в першу чергу, то в Україні показують людям іншого Шевченка, яким він ніколи не був: революціонера-демократа інтернаціонального характеру з умисним затиранням всього, що в нього було національно-українське.

Це можна обсервувати у святкуваннях в Києві, у статтях в підсовєтських газетах, всюди там, де дію робиться „на показ", для зовнішнього ефекту. І, скажімо собі щиро, для того, щоб українська еміґрація найменше могла причепитися до цього.

Але є ще й інший Шевченко, якого показують українській людині в обласних і місцевих газетах та радіомовленнях. Того Шевченка поставлено поряд різних Ярославських і інших подібних членів Товариства для поширення політичних і наукових знань які виголошують недолугі доповіді на антирелігійно - атеїстичні теми.

У тих статтях про Шевченкові ідеали не говориться, а переконується читачів і слухачів в тому, що „Шевченко-борець проти церкви і релігії", що він „войовничий атеїст", говориться про „атеїзм у творах Т. Г. Шевченка", а львівський „Голос атеїста" у лютому ц. р. в своїй бесіді про Шевченка так її починає: „Всі великі, справжні сини народу були атеїстами, кликали людей до світла науки. Таким був і геніальний український поет Т. Г. Шевченко".

Використовування Шевченка в Україні для атеїстичної пропаґанди робиться з виразною ціллю: відвернути увагу читача і слухача від тих великих ідеалів, за які терпів і заплатив життям Шевченко, спростачити його і звести до ролі якогось антирелігійного пропаґандиста.

І це найогидніша річ, яку Москва робить супроти Шевченка руками українських вислужників. абв.

Д-р Роман Максимович

МОЖЛИВОСТІ СТУДІЙ В ДІЛЯНЦІ БІОЛОГІЇ

Вагато нашої молоді у червні цього року закінчить середню освіту, і перед ними стане питання — що далі? Одні виберуть інженерію, другі фізику чи хемію, філологію чи математику або й інші предмети. Тим, які думають про медицину чи біологічні науки, хочу подати деякі практичні поради.

Перше питання: чи варто студіювати біологію і чи треба мати для цього спеціяльні здібності? Це питання пов'язане з багатьма другорядними чинниками. Якщо учень ще в середній школі виявляв зацікавлення до зоології, ботаніки або наук про людину, він може серйозно думати про біологічні студії. Осягнений бакалаврат з біології дає змогу працювати, як асистент, в ділянках дослідів медицини і біології, або студіювати медичні науки, дентистику, ботаніку, зоологію чи інші університетські дисципліни, споріднені з біологічними науками. Ті, які думають про медицину, мусять скінчити три або чотири роки т. зв. „прі-медікал скул". Кандидат біологічних наук мусить одержати 36 кредитів з біології і 23 з хемії. Найкраще вносити подання до 3-ох або й більше коледжів, щоб збільшити можливості прийняття. Для пересічного учня середньої школи було б помилкою вносити подання тільки до великих шкіл, бо його аплікація може бути відкинена з огляду на велику селекцію аплікантів. Не треба також думати, що чим більший і славніший університет, тим краще поставлено в ньому навчання. Багато педагогів вважають, що коледжі, які мають обмежене число студентів можуть бути кращими навчальними інституціями, ніж великі університети. Очевидно, це стосується лише до бакалаврату. Для прикладу — студенти, які скінчили Ла Салл коледж з відзначенням не мають жадних труднощів дістатися до М. І. Т. чи до Пенсилвенійського університету.

На першому році коледжу викладають такі предмети, як зоологія, ботаніка, альґебра, неорганічна хемія, фізика та одна з чужих мов. Цей рік є найтяжчий і в ньому відбувається найбільша селекція. Приблизно 20 до 30% студентів першого року відпадає. Труднощі є такого характеру: деякі студенти думаючи ще категоріями навчання в середній школі, не можуть достосуватися до університетського рівня навчання, не можуть вхопити правильної методики праці. Матеріялу багато і його не можна трактувати поверхово. Часто треба скасувати або обмежити прогулянки та інші розривки. Висліди першого року вкажуть, чи студент має здібності в ділянці свого заінтересування, і, якщо є неґативні познаки, він може легко перенестися на інші гуманістичні науки. На першому році, а також і пізніше, між студентами відбувається активне змагання за кращі оцінки. Ті, які попадають на почесний список декана, дістають спеціяльні привілеї.

Програма другого року складається часто з таких предметів: анатомії, бактеріології, ембріології, органічної хемії і деяких гуманістичних наук. Органічна хемія вимагає особливих зусиль. По другому році відпадає ще якийсь відсоток студентів, але значно менший, як на першому році. Третій і четвертий рік мають більше предметів для вибору, як: ґенетика, фізіологія, уптологія, гістологія, квалітативна і квантитативна аналіза хемії, біохемія історія, психологія і інші. Католицькі університети мають ще деякі обов'язкові предмети з релігії, від яких не-католиків звільняють. Програма чотирьох років навчання може дещо змінитися, залежно від коледжу.

На третьому році студій можна вносити подання до медичних шкіл. Аплікації треба висилати до чотирьох або й більшого числа університетів. Студенти, які за час навчання в коледжі одержали середню оцінку „Б" або кращу, назагал не мають жадних труднощів. На медицину тяжко дістатися тим, які мали слабші оцінки „С", або тим, які перепали з одного або більше предметів.

Очевидно, медична школа — це лише одна з можливостей. Градуенти з бакалавратом можуть вчити в середніх школах, можуть працювати як дослідні асистенти в біології, медицині, фармацевтичних компаніях та інших установах. Ті, які спеціялізувалися в ботаніці, можуть знайти працю у федеральних і стейтових відділах лісництва та агрикультури. Це високоспеціялізовані і добре платні посади.

Здібні студенти, які осягнули ступінь бакалаврату і хочуть мати диплом маґістра чи доктора, повинні вносити подання до „градуейт скул" у визначніших університетах. Коли коледж дає основне знання, то університет дає спеціялізацію в окремих ділянках біології. Тут ситуація така, що біологічні департаменти шукають кандидатів на університетські студії, але приймають лише добрих і здібних градуантів коледжу. Студенти, які закінчили студії з оцінкою „С" або нижчою, мають малі шанси дістатися до шкіл з високою репутацією. Селекція тут велика. Наприклад, для тих, яких не прийнято до медичних шкіл з огляду на слабі оцінки, з-правила тяжко дістатися на університетські студії до кращих шкіл, як Гарвард, Принстон і ін. Справу вищих університетських студій, які ведуть до докторату в ділянці біології, ми постараємося обговорити окремо.

ВОГНИК

Хмари лягають спати
Ген понад ґрунї круті.
Сумно тоді в Карпатах,
Лячно тоді в путі.

Тайстри тяжкі, барвисті
Стомлене гнуть плече,
Вітер тонкі, імлисті
Вже покривала тче.

Кутас проліс дикий.
Вук шелестить:
— Посидь.
Тільки важкий, великий
Суне на плаї ведмідь.

Вовк за мандрівним сочить,
Зором проводить рись,
Хижі голодні очі
Зелено зайнялись.

Раптом — пряма дорога.
Зблиснув ясніш зорі
Вогник житла людського,
Манить тебе вгорі!

Ясно віконце світить,
Кличе тебе з пітьми,
Будеш сьогодні сита,
Будеш уже з людьми.

Плаї вузькі й широкі
Пішки пройшла я, тому
Так ненавиджу жорстокість,
Так не люблю пітьму.

НАДІЯ ПРИХОДЬКО

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ПАМ'ЯТКИ ПРО УКРАЇНЦІВ У САРАЄВІ"

Я вдячна п. А. Кущинському за нотатку, де в згадці про могили українців, що зберігаються на цвинтарях Сараєва, подано м. ін. прізвище Константина Навроцького. Це був молодший брат публіциста Володимира Навроцького і старший брат мого Батька, о. Василя. Він, справді, працював в адміністрації у Сараєві в анектованій Австрією Боснії та Герцеґовині, і молодим помер. Був він одружений з сербкою, і звідси сербський напис на намогильнику. Його дочка, що її звали по-сербському Мацою, все ж підтримувала зв'язок з родиною — писала вона до нас по-німецькому.

Думаю, що „Андрухович" (як подано у згадці, напис каже: „Конс. Андрухович-Навроцький") це хіба сербська версія Андрійовича. Його батько, мій дідо, парох Голгіч коло Підгаєць, мав наймення Андрій.

Стільки про одну українську могилу на чужині. А скільки цих могил, розсіяних по колишній Австро - Угорській монархії, скільки їх по цілому світі, скільки нових у місцях, де були наші табори „переміщених осіб!" Чи не варто б, справді, реєструвати їх, зберегти від повного забуття?

Могили оживають і говорять до нас так довго, як довго сягає до них пам'ять живучих поколінь, чи хоч би родинне передання. Разом з ними оживають люди і події, що — самі в собі хоч би й незначні — все ж, у цілості, складають образ життя народу. А разом з цим — дають матеріял і для історика і для романіста.

Марія Струтинська
Филаделфія, 1961 р.

До списку українців похованих на цвинтарях у Сараєві, який подав у „Свободі" з 6-го червня ц. р. п. Антін Кущинський у цікавій нотатці п. з. „Пам'ятки про українців в Сараєві", я хотів би додати ще одно прізвище:

Д-р Микола Крижановський, президент Крайового Суду в Сараєві. Був одружений з сербкою, помер бездітно, десь у рр. 1910 - 1914. Був грекокатоликом, отже, правдоподібно, похований на католицькому цвинтарі.

Б. Лучаковський
Филаделфія, 1961 р.

З совєтської преси

„ЛІНІЯ ЗАКОНУ"

Невеселий образ „соціялістичної законности" на Станиславівщині змалював прокурор цієї области В. Антоненко в „Ізвєстіях" з 9-го червня ц. р. Ось кілька прикладів, що їх він навів у своїй статті п. н. „Лінія закону".

Мешканці с. Манява повідомили прокуратуру, що голова виконкому Свельської ради Атаманюк з приятелями систематично продають у Молдавію і Одеську область державний ліс, а гроші кладуть собі в кишеню. Справа представлялась так: після встановлення совєтської влади на Підкарпатті в гірських селах створено було так звані земельні громади. Пізніше, коли появилися колгоспи, ці громади зліквідовано. Але лісові масиви числилися за ними. За лісами ніхто не доглядав, ніхто їх не охороняв. З цього й користали з великим для себе зиском численні „представники влади".

Група робітників обласного будівельного тресту поскаржилась до прокуратури на те, що їм часто затримують платню. Після переведеної перевірки викрито в тій установі цілий ряд грубших порушень „законности". Зокрема викрито численні факти безпідставного звільнювання робітників, нехтування правилами техніки безпеки. До того ж виявилося, що робітникам - підліткам скорочувано відпустки.

Внаслідок цього смертельно посварився начальник міліції з районовим прокурором. Скандальна справа вибухнула на обласній партійній конференції, де начальник міліції прилюдно назвав прокурора хабарником. Виявилось, що „бездоганно чистого прокурора" оклеветано за те, що він „жорстоко переслідував порушників совєтських законів", передусім самого начальника міліції.

Богдан Кравців

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА ПРОДУКЦІЯ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ 1960 РОКУ

(5)

З літературознавства і літературної критики появилося 9 видань, на 6 більше в порівнянні до 1959 року. Вони будуть обговорені в нашому огляді „Українська наука у вільному світі за 1960 рік". З літературної критики не появилося ні одного видання.

Не зважаючи на важкі видавничі умови, в 1960 році продовжували появлятися періодично такі українські літературні журнал і часописи, як редаґована Іваном Кошелівцем мюнхенська „Українська Літературна Газета" (з кінцем 1960 року припинила свою появу і замість неї почав виходити в 1961 р. журнал „Сучасність" за редакцією І. Кошелівця і В. Стахова), видаваний і редаґований Богданом Романенчуком двомісячник „Київ" у Филаделфії, видаваний і редаґований Петром Волиняком місячник „Нові Дні", видаваний Українською Видавничою Спілкою і редаґований в літературній частині проф. В. Державиним журнал „Визвольний Шлях" у Лондоні, місячний додаток до „Гомону України" в Торонті, редаґований д-ром Б. Стебельським, „Література і Мистецтво", видаваний і редаґований Миколою Денисюком журнал „Овид" в Шикаґо (більш загального змісту) і добре редаґований у літературній частині Ігорем Костецьким журнал „Україна і Світ", який в 1960 р. вийшов знову ж, як в 1959 р., одним зошитом, але з багатим і цінним літературним матеріялом. Видаваний і редаґований Сидором М. Чарторийським у Ню Йорку журнал бібліографії, критики і рецензій „Біблос" друкує іноколи вартісні бібліографічні огляди, але реєструється в цьому журналі поточна книжкова продукція досить хаотично, з повторенням і помилками. Появляються літературні твори і статті про літературу теж в інших журналах, особливо ж таких, як „Наше Життя", „Вісник ООЧСУ", „Український Огляд", „Жіночий Світ", „Промінь" та ін. Появилися вартісні літературні твори і літературознавчі праці теж по різних журналах і часописах в т. зв. підвалах, але тому, що більшість з-поміж них будуть видані книжковими виданнями, їх до літературної продукції 1960 р. не включаємо. З них на цьому місці треба згадати друковану в „Нашому Житті" повість Віри Вовк „Вітражі", друковану в підвалах „Нашого Шляху" у Вінніпеґу вже другий рік велику історичну повість Юліяна Радзикевича „Полковник Данило Нечай", друковане в підвалах „Шляху Перемоги" історичне оповідання Юрія Тиса „Звідун з Чигирина" і з літературознавчих праць публіковану на сторінках „Вільного Слова" працю Вол. Шелеста „Із сторінок нашої історії" про відгомін історичних подій XI ст. у „Слові о полку Ігореві", друковані в „Америці" спогади сучасника Лесі Українки, перекладача Гайне і культурного діяча Максима Славінського, друковані в „Новому Шляху" (Вінніпеґ) спогади і листи Антонини Трегубової п. н. „Дещо з життя Ольги Франкової", і публіковану там же працю Анни Франко-Ключко п. н. „Ольга Франко в правдивім світлі" (Листи Івана Франка до його дружини Ольги родом Хоружинської та ін.). Цікаву і вартісну серію оглядів про „Українських письменників у Канаді" друкує на сторінках „Канадійського Фармера" відомий письменник із нової іміґрації Олександер Гай-Головко. Багато літературних матеріялів були друковані особливо ж по календарях. Бібліографічне їх охоплення мало б бути завданням молодих українських бібліографів.

В загальному підсумки літературної української активности у вільному світі протягом 1960 року такі:

13 томів трьох збірних видань (твори Шевченка, Франка та Юрія Клена);
2 перевидання „Кобзаря" Шевченка;
3 літературні збірники;
21 видання в ділянці поезії (18 оригінальних збірок і 3 переклади);
2 видання з драматичної літератури;
19 видань в ділянці прози (17 оригінальних і 2 переклади);
14 видань з дитячої літератури;
7 літературних журналів і часописів.

Не враховуючи збірних видань — трьох в 13 томах, супроти 2 у 8 тт. в 1959 році та 9 публікацій з літературознавства — в 1960 р. українська літературна продукція у вільному світі нараховує 59 видань книжкових і 7 періодичних. Ці цифри, як і підвищена якість літературної продукції і вдвічі більша кількість наукових видань в 1960 р. свідчать про дальший ріст і розвиток української літератури у вільному світі, а з цим про живучість українського слова поза межами України.

(Кінець)



Шевченківське Свято у Ванкувері, Б. К., Канада

У цьому Ювілейному році Ванкувер віддав гідний поклін Кобзареві України.

На заклик місцевого Комітету українці Канади станули до праці всі: шкільна молодь, хористи, мистці та науковці міста Ванкувер, Річмонд, Ню Вестмінстер і Воли. Самих дітей шкільного віку взяло участь понад 150. До спільного хору увійшли 4 окремі мішані хори, кілька танцювальних груп, солісти-співаки, музиканти, артисти-малярі.

Всі станули в розпорядження організаторів Шевченківської Академії, що відбулася 18 березня, якої Ванкувер, мабуть, ще не бачив.

Досі ванкуверська українська громада обмежувала свої імпрези до власної публіки, не зважжуючись піти між чужих. На цей раз Шевченківська Академія була в одній з найбільших і найкращих концертових заль Ванкуверу, в новому театрі „Квін Елізабет", що має понад 2,800 місць.

В день Концерту вже від 2-ої години у великому „фойє" театру „Квін Елізабет", влаштовано виставку книжжок — творів Т. Шевченка, творів про нього в чужих мовах, деяких його рукописів та зразків образотворчого мистецтва Поета.

В тому „фойє" був виставлений портрет Тараса Шевченка, роботи проф. І. Кейвана, що КУК подарував до університету Британської Колюмбії у Ванкувері.

18 березня о годині 8 вечора театр „Квін Елізабет" був цілком виповнений публікою до останнього місця й Концерт почався без спізнення співом мішаного, з'єднаного хору „О Кенада".

Вступне слово мав М. Пукіш, голова Відділу КУК і привіт від міста Ванкувер склав посадник А. Т. Альсбурі.

Коментатором концерту в українській і в англійській мовах була пані Оксана Крипс, голова Шевченківського Ювілейного Комітету.

„Заповіт", муз. Стеценка, виконали злучені хори під дир. М. Пукіша, а після нього, при звуках гри органів, через залю зі свічками в руках на сцену прийшли в народніх строях понад 150 дітей, які серед глибокої тиші склали принесені з собою квіти і вінки перед статую Шевченка.

Розгортаючи інсценізацію коло статуї, на сцену почали приходити хористи, музики, нарід — всі в народніх строях. Пісню: „На Шевченкові Роковини", проспівав великий злучений хор, разом з дітьми. Після співу, з гурту виділилася маленька Петруся Дипчій і продеклямувала „Привіт дітей батькові Тарасові".

Центральною точкою Свята була промова о. В. Підскального на тему: „Соті роковини Т. Шевченка", після якої злучені хори — тепер під батутою В. Ільчука, виконали „Думи мої", муз. Воробкевича (сольо о. Н. Дебрин, дует Р. Лебедович і С. Бойчук), далі дівчата вивели танок „Квіти з України", пані М. Російчук (при фортепіяні С. Шевчук) відспівала сольо „Лебедоньку" (муз. Стеценка), і „Нащо мені, мамо, намисто" (муз. В. Заремби); Славко Крипс віддеклямував поему „Іван Підкова"; чоловічий хор під дир. о. Н. Дебрина проспівав „Пісню про Дорошенка" і група хлопців відтанцювала „Запорожця".

Після перерви інсцінізація „Село ввечері", з гуртовою сценою з хлопців, дівчат, дітей, кобзаря з бандурою, то що. При декорації — вільна сільська околиця, з хатою серед дерев і цвіту. У хаті тієї сценічної постановки, жіночий хор, під дир. пані І. Янг, виконав „Хустину" (слова Т. Шевченка, муз. М. Лисенка), потім хлопці вивели нар. танок „Чумак". Іван Зозуляк проспівав під гру на „кобзі" козацьку думу: „Вже більше літ двісті", дальше хор жіночий виконав „Вечір" (слова Т. Шевченка, музика невідомого композитора) і дівчата та хлопці — нар. танок „Женці".

В закінченні Свята виступили великі ансамблі: злучені хори під дир. М. Пукіша („Село", слова Т. Шевченка, муз. О. Залеського), чоловічий хор під дир. о. Н. Дебрина („Прометей", слова Т. Шевченка, муз. Стеценка), танкова група хлопців — („Великий гопак колом" з селянами і дуетами) — і як останню точку — злучені хори під дир. В. Ільчука відспівали „Розрита могила" (слова Т. Шевченка, муз. Давидовського - Котка, сольо пані Р. Лебедович) та „Слава не поляже" (слова Т. Шевченка, муз. М. Лисенка).

Співом гимну закінчено Шевченківський Концерт.

Реасумуючи враження з Ювілейного Шевченківського Концерту, можна сказати, що програма його стояла на високому рівні, та що Ювілейний Шевченківський Комітет КУК, диригенти хорів, інструктори танків та комітету для підготови сцени, народньо - мистецької і бібліографічної виставки — доклали всіх зусиль, щоб Свято увінчалося успіхом.

Окремо слід відзначити заходи і працю голови Ювілейного Шевченківського Комітету о-ні Оксани Крипс, що при навалі інших обов'язків, присв'ятила Концертові багато часу й енергії та внесла нові і свіжі ідеї в оригінальну сценарію і, навіть у світляні ефекти, у зв'язку з виступами хорових та танкових груп.

Діти і Молодь Шевченкові

Після відбуття Шевченківської Академії, Ювілейний Комітет взявся приготовляти заздалегідь Ювілейну Діточу Програму, щоб гідно вшанувати 100-річчя Смерти Великого Поета і Пророка Тараса Шевченка у Ванкувері.

До участи в Концерті запрошено Рідні Школи та Молодечі Організації Ю-СУМ й СУМК у Ванкувері, Валей, Річмонд і Ню Вестмінстер, Б. К.

Концерт відбувся у неділю, 4-го червня 1961 року о год. 3-ій по полудні, в домівці Українського Національного Об'єднання у Ванкувері, при масовім участі дітей, молоді, їх родичів та численного українського громадянства.

Співом злученими діточими хорами „Заповіту" (слова: Т. Шевченка, муз. К. Стеценка), розпочато Ювілейний Концерт. Голова Шевченківського Комітету пані Оксана Крипс у вступному слові говорила про суть і значіння творчости Поета для України і цілого світу.

Програма Концерту була досить велика та різнородна: деклямації, співи діточих хорів, сольоспіви, гра мандолінової оркестри, сольо на піяно, українські народні танки.

Святочний реферат виголосив учень Мирон Татарнюк.

По перерві виконано влучно інсценізацію „Розрита могила" (І. Мірчука). Дієві особи: Тарас Шевченко — Ігор Камінський, пастушки: Володимир Росса, Роман Бучко і Лярій Возьний. Дух Козака — Лев Ковальчук.

На закінчення слід сказати, що багато причинився до успіху дитячого Концерту, побіч пані О. Крипс, учительок і учителів Рідних Шкіл, — о. В. Підскальний, що навчив тих найменших співати „Заповіт" та „Ще не вмерла".

Інж. А. Ільницький

Наукова Шевченківська Сесія УВАН — НТШ в Манітобській Леґіслятурі

В рамках Шевченківських святкувань з нагоди відкриття пам'ятника Генієві України в Вінніпегу відбудеться декілька спеціяльних імпрез, як Виставка Шевченкіяни в Публічній Бібліотеці міста Вінніпеґу, Шевченківська виставка Школи Малювання й Рисування пані проф. К. Антонович в Українському Народньому Домі й ін. Дня 10-го липня в 7.30 вечора відбудеться спільна прилюдна Шевченківська Сесея Української Вільної Академії Наук — УВАН у Канаді й Наукового Товариства ім. Шевченка під патронатом Української Наукової Ради в Канаді. Ця Шевченківська Сесія відбудеться в найближчому сусідстві Шевченкового пам'ятника — в приміщенні Манітобської Леґіслятури, що відступила для УВАН одну з репрезентативних заль — ч. 200 на ту ціль. Це вперше українські установи засідатимуть офіційно в приміщеннях Манітобської Леґіслятури. У програмі Шевченківської Сесії УВАН-НТШ передбачено виступи Президента Наукової Ради й Голови НТШ в Канаді проф. д-ра Євгена Вертиполоха з Торонта, Президента УВАН у Канаді проф. д-ра Яр. Рудницького з Вінніпеґу, декана філософічного факультету Українського Вільного Університету проф. д-ра Ю. Бойка з Мюнхену, Німеччина, члена НТШ й УВАН професора С. Килимника з Торонта й інших. З нагоди Шевченківського Року діячі української культури одержать „грамоти признання УВАН" за свою працю. Передбачається теж виставка Шевченкіян на час тривання Сесії.

З уваги на приїзд багатьох громадян із різних частин Канади й Америки й неможливість передбачати кількість учасників Українська Наукова Рада в Канаді рішила не висилати ніяких особистих запрошень на цю Шевченківську Сесію в Манітобській леґіслатурі. Вступ на неї вільний усім, хто цікавиться шевченкознавством і українською культурою.

Б. Г. С-р

Громада у Фініксвілі на будову пам'ятника Шевченкові

Комітет Будови Пам'ятника В. Шевченкові в м. Фініксвіл, Па., що був заснований 9-го квітня ц. р., інформує, що стан переведеної збірки по 10 червня ц. р. виносить кругло 500 дол. Це в дійсності імпозантна сума для такої нечисленної громади, як Фініксвіл, Па. Місцевий Комітет складає всім жертводавцям щиру подяку й признання, але рівночасно закликає до ще інтенсивніших пожертв, бо збірка ще не закінчилася. Тому ті особи, які вже склали свої пожертви, а бажають їх збільшити, можуть звернутися в цій справі до котрогонебудь із членів комітету: А. Шишак, Г. Турчак, М. Сохецький і В. Колюбінський. Особи, які не причинилися до цієї акції, хай якнайскорше сповнять свій патріотичний обов'язок.

В. К.

Короткі Вістки

● **Сіямський міністер** закордонних справ Танат Хоман гостро критикував поведення американської делеґації на Женевській конференції в справі Ляосу. Американці, мовляв, більше рахуються з комуністичними делеґаціями, як сіямською, та не підтримують пропозицій Сіяму, дармащо Сіям є одним з найвірніших союзників Америки.

● **В Найробі, столиці Кенії,** в Африці, засуджено на півтори року в'язниці 19-річного англійця Айена Матесона, сина тамошнього державного урядовця з відділу преси, за сфабрикування трьох фікційних депеш ніби між місцевим губернатором і англійським міністром колоній. Ці фальсифікати дали притоку автохтонним муринам гостро атакувати англійський уряд і спричинили урядові великий клопіт.

ПОДЯКА

Волею Всевишнього
відійшла від нас навіки, дня 10-го травня ц. р.
наша Найдорожча **МАМА**

бл. п. Олімпія з Гойвановичів БАЧИНСЬКА

В тому тяжкому горю зазнали ми стільки серця і духової помочі від наших Кревних, Друзів і Знайомих, що не находимо слів, якими ми могли б висловити Їм нашу вдячність. Хай нам буде вільно цією дорогою бодай в частині Їм віддячитися.

В першу чергу складаємо нашу вдячність Вел. о. С. Сабольові, ЧСВВ, який за життя Покійної в часі Її найбільших терпінь приїздив до шпиталю та приносив Їй релігійну потіху і розраду. Рівнож дякуємо о. П. Кузьмякові, ЧСВВ і о. І. Луцишинові за відправу похоронних обрядів. Найщирішу подяку складаємо нашому Братові інж. І. Яновичеві, що не жалів ні часу, ні труду і прилетів з далекого Ст. Павль, щоб попрощати Дорогу Йому Тету.

Глибоку вдячність складаємо Найдостойнішому Панові Президентові Української Народньої Республіки в екзилі Д-рові С. Витвицькому за вислів співчуття, присланого з далекого Мюнхену, а за сердечне заінтересування перебігом хвороби, Пані Президентовій та за участь в Панахиді і Похоронах, відпровадження Покійної до Її останнього місця спочинку і уфондування Служби Божої.

Найсердечніше дякуємо Вп. п. Галині Кравценій за Її відвідини Хворої, а відтак участь в Панахиді, зложення вінка та відпровадження Покійної до Її останнього місця спочинку. Так само найщиріше дякуємо цілій Родині Вп. П-ва Залуських за відвідини Хворої в шпиталі, участь в Панахиді і Похоронах, уфондування Служби Божої і відпровадження Покійної до Її останнього місця спочинку.

За участь в Панахиді і уфондування Служби Божої сердечно дякуємо Вп. П-ву Мец. Д-рові Р. Гуглевичам, а Вп. П-ву М. Гореславським за зложення вінка. Найщиріше дякуємо п. інж. Оксані Сіяк і п. Мец. Д-рові М. Гузареві за участь в Панахиді і Похоронах, уфондування Служби Божої і відпровадження Покійної до Її останнього місця спочинку.

Вп. пп. Ванді і Янині Прус складаємо нашу вдячність за участь в Панахиді і уфондування 12 Служб Божих, що будуть відправлені в Ченстохові. Вп. пп. Юлії Лесняковій та Лідії Трешневській щиро дякуємо за участь в Похоронах і відпровадження Покійної на місце Її останнього спочинку. Щиро дякуємо Вп. П-ву Д-р Зарицьким, П-ву Д-р Крупським, Сотникові Д-р І. Козакові та П-ву С. Щурам за зложені нам співчуття.

Вдячні ми дуже Вп. п. Л. Кулібер, Начальній Сестрі шпиталя Ленокс Гіл, яка мимо тяжкої і відповідальної праці в кожнім часі помагала Хворій і нам. Щиро дякуємо Вп. п. Марії Н. Андреєвій і п. Дональдсон, як і всім Товаришкам і Товаришам по праці в шпиталі за щоденне відвідування Хворої, участь в Панахиді і зложення вінка і квітів.

Нехай Всевишній залатить Вам стократно за Вашу шляхетність і добре серце.

Тяжким горем прибиті:

МАРІЯ АВДИКОВСЬКА — донька
Д-р Р. АВДИКОВСЬКИЙ — зять

Юрій О. Мельникович одержав стипендію

Коледж Гайрам, Огайо, признав цього року Юрієві О. Мельниковичеві, учневі Савт Гайскул з Йонгставн, Огайо,



Юрій О. Мельникович

стипендію на університетські студії як відзначення за найвищі осяги в науці.

Стипендія виносить суму $1.600 (словами: одну тисячу шістсот долярів) до Гайрам коледжу, Огайо, як спеціяльна дотація з департаменту освіти стейту Огайо на закінчення головних предметів протягом 3-річних студій (у річному курсі студійних предметів стислих хемічних наук та мовознавства.). Юрій О. є сином Василя й Евдокії Мельниковичів замешкалих в Йонгставн, Огайо. Родився він в 1943-му році у Судетах, Чехословаччина. До Америки приїхав з батьками в 1949 році.

Одержав в Савт Гайскул золоту медалю як нагороду за найкращі успіхи в науці, та брав активну участь у таких шкільних організаціях як: Народно-Гонорове Товариство, Студентська Рада, Ротарі Клаб в Савт Гайскул та Шкільний Хор.

Мельникович є членом Юного СУМА ім. Евгена Коновальця в Йонгставн, Огайо, а також належить з усією своєю родиною до 230 Відділу УНСоюзу.

Крім цього на майбутнє має в пляні ще по-змозі студіювати політичні та виховно-педагогічні науки.

Н. К.

● **Фльота** 12-го червня з успіхом випустила ракету „Поляріс" на віддаль понад 1,600 миль від бази Кейп Канаверал на Флориді. Новий тип цієї ракети має мати засяг 2,875 миль.

Українська хроніка

● **Перші загальні збори українських фармецівтів відбулися у** Дітройті дня 30-го квітня ц. р. На зборах засновано Мишиґенський Український Фармацевтичний Клюб й обрано його Управу під проводом мґр. Романа Гординського. Звідомлення про збори буде надруковане в одному з чергових чисел „Свободи".

● **Проголошений з нагоди** Шевченківського року Управою Об'єднання Працівників Дитячої Літератури (ОПДЛ) конкурс юних авторів продовжено до 30-го вересня 1961. Повідомлення в цій справі буде надруковане найближчими днями.

Нюйоркський Відділ ОбВУА влаштовує в суботу, 17-го червня 1961 р., у приміщенні Літературно - Мистецького Клюбу, при 149 Друга Евеню **МІСЯЧНІ СХОДИНИ ЧЛЕНІВ** з доповідями: полк. І. Цапка на тему „Кінний бій під Сидоровом 25 липня 1920 р." та **ред. І. Кедрина-Рудницького** на тему „Злука комбатантських журналів". Початок в год. 7:00 вечора.

Товариство ім. Л. Мишуги,
153-ій ВІДДІЛ УНСОЮЗУ у ФИЛАДЕЛФІЇ

ОБІЖНИК

ДО ВСІХ ВП. П. ЧЛЕНІВ 153-го ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

Управа Відділу просить всіх Членів прийняти до відома і взяти під увагу слідуюче:

1. Всі повноправні Члени Відділу (не менше 2-ох календарних років приналежности до УНСоюзу), повинні відібрати свої дивіденди (чеки) за 1960 рік особисто в домі Спортового Т-ва „Тризуб", ч. 4932 Н. Брод вул., в часі побору членських вкладок, в неділі, від год. 11:00 перед полуднем до год. 1:30 по пол., у касира Відділу п. М. Прасіцького й то якнайскоріше.

2. Повідомляється про зміну побору членських вкладок в літньому сезоні, тобто на час від 1-го липня до 1-го жовтня 1961 р. В тих трьох місяцях членські вкладки побиратимуться в першу та останню неділю кожного місяця, а саме: 2-го і 23-го липня, 6-го і 27-го серпня та 3-го і 24-го вересня цього 1961 р., в приміщенні дому Спортового Т-ва „Тризуб", від год. 11:00 перед пол. до год. 1:30 по пол. Після того речинця, себто від 1-го жовтня 1961 р. побір вкладок відбуватиметься, як до тепер, кожної неділі там же і в тому самому часі.

3. В неділю, дня 23-го липня 1961 р. Відділ організує одноденну прогулянку морським кораблем в Атлантик Сити, на ловлю риб. Виїзд того ж дня з-під дому Спортового Т-ва „Тризуб", в год. 6:00 ранку приватними автами. Поворот в год. 6:00 веч. Оплата за корабель $6.00 від особи. На цю прогулянку запрошується всіх любителів рибацького спорту та їхніх приятелів навіть не-членів УНСоюзу, як рівнож усіх, що бажають взяти участь в тій прогулянці. Зголошення зраз з оплатою за корабель, проситься складати до неділі 16-го липня ц. р. включно, на руки касира Відділу п. М. Прасіцького 5020 Н. 12 вул., Филаделфія 41, телеф.: DA 9-8568; або секретаря Відділу п. І. Одежинського 5800 Н. Кемек вул., Фила. 41, телеф.: HA 4-5198. За зловлену найбільшу рибу визначено премію у висоті 25.00 долярів.

4. З прикрістю стверджуємо, що 25% Членів нашого Відділу постійно залигають із плаченням членських вкладок, що спричиняє багато клопоту Управі та рівночасно загрожує уневажненням їхнього обезпечення. З уваги на те, Управа ще раз апелює до Членів, які не вив'язуються із своїх обов'язків, вирівняти якнайскоріше свої дотеперішні залеглості та на майбутнє своєчасно їх вплачувати.

Филаделфія, 11-го червня 1961 року.

ЗА УПРАВУ:

І. СКІРА — голова І. ОДЕЖИНСЬКИЙ — секретар
М. ПРАСІЦЬКИЙ касир

МЕЛАНІЯ ЦЕГЕЛЬСЬКА
з дому ЛЕВИНСЬКА

уроджена в 1887 р. в Горошові над Дністром, довголітня учителька народніх шкіл у Чернівцях на Буковині і дівочої школи ім. Б. Грінченка „Рідної Школи" при катедрі св. Юра у Львові,

вдова по св. п. проф. д-рові РОМАНОВІ ЦЕГЕЛЬСЬКОМУ,
Наша Найдорожча і Незабутня
МАМА і БАБЦЯ

упокоїлася в Бозі у Львові, дня 27-го травня 1961 року.

ПАНАХИДА

буде відправлена
в церкві СВ. ЮРА — при 7-ій вул. — в НЮ ЙОРКУ
в СУБОТУ, 17-го ЧЕРВНЯ 1961 року
в 9:00 год. ранку.

Горем прибиті: ДІТИ і ВНУКИ

Спорт

„Спортовий Бюлетень" УАСО „Тризуб", Филаделфія

Українсько - Американський Спортовий Осередок „Тризуб" у Филаделфії почав видавати неперіодичний спортовий журнал п. н. „Спортовий Бюлетень" в українській мові, та місячник під тією ж самою англійською назвою в англійській мові. Два числа досі виданого англійського журналу мають вигляд більшого формату програмки, зате українське перше число „Спортовий Бюлетень" і формою і змістом робить враження старанно опрацьованого та виданого журналу. Таким періодичним журналом мав би стати саме цей „Спортовий Бюлетень", коли він найде потрібну піддержку зі сторони членів. Потребу українського спортового журналу справді дається відчути у нашому досить активному спортовому русі при наявності стільки спортових клюбів та великого числа його симпатиків. Тому теж спроби видавати український спортовий журнал треба привітати і піддержати.

Турне „Тризуба" по Европі відкликано

Пляноване турне футбольної дружжини „Тризуба" по Европі, вістку про яке подали ми і на сторінках „Свободи" та „Ю. Віклі", відкликано. Про рішення Проводу „Тризуба" говорить повідомлення його, де за причину відложення цьогорічного турне подано незакінчений футбольний сезон „Тризуба" у Американській Футбольній Лізі. Натомість є всі можливості і дані відбути таке турне футболістів „Тризуба" в наступному році.

(в. с.)

Стан показника Міжнародної Футбольної Ліґи з 12 червня

	Точки	Ворота
Н. Й. Амерікенс	8:4	13:11
Евертон	8:2	12: 5
Карльсруґе	7:5	15:15
Банґу	5:5	12: 8
Кілмарнок	5:5	12: 8
Безіктас	4:6	6:10
Конкордія	3:7	5: 9
Динамо	2:8	3:12

Міжнародна Футбольна Ліґа

Кілмарнок, Шотляндія — Безіктас, Туреччина 1:1

В суботу 10 червня під час змагань у Монтреалі турки здобули ворота в початкових хвилинах гри і зуміли вдержати нерішену, не зважаючи на сильну перевагу шотляндців.

Динамо, Румунія — Карльсруґе, Німеччина 2:2

Румуни значно перевищували німців і ремісовий вислід можуть німці завдячувати тільки знаменитій грі їхнього воротаря Манфреда Павля. Напад румунів, який досі стрілив був тільки одні ворота, пробудився зі сну і заграв свої найкращі змагання, хоч і без щастя. Ворота стрілили: К. Давид і Ґ. Ене для Динама та Ф. Шпет і Ґ. Вітлачіл для Карльсруґе. Змагання ці відбулися на Польо Ґравнд у Ню Йорку в присутності 10.721 глядачів.

Банґу, Бразилія — Евертон, Англія 2:0

Бразилійці показали в цій другій грі „дабл геддера" на Польо Ґравнс у неділю 11 червня, що вони таки грають футбол високої кляси. Англійці вдалися до брутальної гри після втрати двох воріт у першій півгрі і вислідом цього було зламання ноги бразилійця Дарсі де Фарія. За чинне зневаження противника суддя був змушений усунути з грища англійця Б. Бінґема кілька хвилин після розбиття бразилійця і тоді гра проходила в десятку по обох сторонах. Банґу, маючи вислід 2:0, грало другу півгру на час та оминало зударів зі змагунами Евертону, які грали надто твердо. Ворота стрілили Адемір да Гія і Цезар Павльо.

(в. с.)

Відбулися першенства УСЦАК у відбиванці

В суботу 10 червня відбулися в Торонті українські першенства відбиванки за чемпіонат Української Спортової Централі Америки і Канади, господарем яких була Делеґатура УСЦАК на Канаду. Участь в цих першенствах взяли чемпіони — представники Делеґатур УСЦАК, тобто СУАСТ-тів, Сходу, Півночі та Канади. В конкуренції жінок першість УСЦАК здобула дружина УАСТ Довбуш з Ню Гейвену, Конн., а дальші місця за нею зайняли: С. Т. Україна-Торонто, С. К. Сума -Шикаґо, УАСТ Леви — Шикаґо. Серед чоловіків вибилися на перше місце відбиванкарі У. С. К. Тризуба-Торонто, залишаючи за собою по порядку зайнятих місць: УАСТ Леви-Шикаґо, УСК Черник — Дітройт, УВК Пассейк, Н. Дж., та ПВУ Пласт — Ню Йорк.

(в. с.)

ЮВІЛЕЙ РЕД. М. ПОГОРЕЦЬКОГО

Українське громадянство Вінніпеґу, понад 300 осіб, зібралося 11 березня 1961 р. ввечері в авдиторії УНО, щоб вшанувати редакторську і громадську працю Михайла Погорецького, основоположника часопису „Новий Шлях" і його 30-річного редактора, піонера й співтворця Українського Національного Об'єднання і Братніх Організацій та довголітнього члена Президії Українців Канади.

За почесним столом засіли: Ювілят з дружиною та члени Ювілейного Комітету, до якого входили, на чолі з Президентом КУК, о. д-ром прелатом В. Кушніром, визначні громадські діячі й діячки, науковці, редактори українських часописів та голови УКО і БО Вінніпеґу і Ст. Бонифацу.

На залі були представники 34 центральних організацій і місцевих, світських і церковних організацій. Були представники місцевої англомовної преси. Інж. В. Топольницький відкрив Ювілейне свято, схарактеризувавши діяльність Ювілята як ідеолога української єдности і співпраці всіх українців для одної великої мети.

Спільну молитву гровів о. д-р Кушнір. Під час вечері посол І. Гаврилюк підніс тост у честь королеви, а предсідник у честь Ювілята і його дружини.

По вечері були промови й привіти. Перший промовець, д-р Павло Юзик, професор Манітобського університету і почесний член МУН, подав короткий життєпис Ювілята та представив його як ідеолога української національної єдности, видатнього журналіста і відданого громадського діяча.

Інж. Володимир Коссар, почесний президент УНО, розказав про свою 30-літню співпрацю з ред. Погорецьким, підкресливши, що ті ідеї, які Ювілят поклав в основу „Нового Шляху", лягли також в основу Українського Національного Об'єднання Канади. Ці ідеї Ювілят проводив увесь час у життя і захищав у „Новому Шляху" до останнього дня його редакторства.

Отець д-р Кушнір, президент КУК, говорив про обов'язки і відповідальність українського редактора та преси і зазначив, що Ювілят сповняв гідно своє завдання.

Іван Сирник, редактор „Українського Голосу", підкреслив принципи ред. Погорецького і його толерантне відношення до інших поглядів. Процитував слова Лінкольна: „Я не мушу перемогти, але я мушу бути чесний..." Ці слова вповні підходять до Ювілята.

Д-р Ярослав Рудницький, професор Манітобського університету і президент української Академії Наук, зазначив, що це не є родинний Ювілей, а громадське свято загального значення, що є доказом, що Ювілята вшановує і підтримує все українське громадянство.

Від Ліґи Визволення України мґр. Іван Іванчук сказав, що ЛВУ високо цінить шляхетне і толерантне ставлення редактора Погорецького до інших угрупувань, що його він проводив у своїй редакторській і громадській діяльності.

Стефанія Бубнюк, редакторка „Жіночого Світу," що від 1933 р. співпрацювала з ред. Погорецьким на сторінках „Нового Шляху", згадала про початкові важкі труднощі і віддану працю Ювілята та його завжди щире і прихильне ставлення до Організації Українок Канади.

Д-р Марунчак від УК Т-ва Помочі для Визволення України підкреслив творчу працю Ювілята в будові української національної єдности.

Ольга Войценко, голова Централі Комітету Українок Канади, відмітила, крім видатної редакторської діяльности Ювілята, його людяність і благородність.

Отець Семен Іжик, представник АБН і редактор „Поступу," заявив, що редактор не може не бути редактором.

Ще промовляли Т. Кобзей від УРО і М. Синенко від СУЖЕРО.

Промови-привіти переплітано виступом хору МУН під управою Володимира Климкова і танцювальної групи МУН та відчитуванням письмових і телеграфічних привітань від організацій і друзів та прихильників Ювілята.

Наприкінці говорив Ювілят. З помітним зворушенням сердечно дякував усім ініціяторам і учасникам за вшанування. Переказав свій життєвий шлях та своє розуміння обов'язків українського редактора. Ювілят зацитував англійського вірша, менш-більш такого змісту: архангел Михаїл спитав св. Петра, куди має іти черговий чоловік? — до неба, чи до пекла? — А хто це такий? — Редактор, відповів архангел Михаїл. — О, як це редактор, то давай його до неба, — він уже на землі перебув пекло — сказав св. Петро. Увесь час, не зважаючи на всякі труднощі, він завжди намагався сповняти чесно свої обов'язки та вірно служити українському народові і далі буде працювати для свого народу, запевнив присутніх редактор Погорецький.

Після закриття офіційної частини Ювілею, присутні підходили до ред. Погорецького та його дружини з висловами признання і побажань.

Увесь вечір пройшов в дружній і сердечній атмосфері. Я залишила ювілей з приємним враженням, що він насправді був небуденний. Українське патріотичне громадянство вміє шанувати своїх заслужених діячів і може для цього об'єднатися без різниці своїх напрямків і поглядів. А крім того, це, мабуть, перший раз в історії Канади, був так величо вшанований український редактор.

Стефанія Бубнюк

Мистецька Студія у Филаделфії у власному будинку

Дві виставки в червні

В суботу, 10 червня відчинено врочисто власний будинок УМСтудії. В акті взяло участь біля сотки добірної филаделфійської публіки. Будинок положений при вул. Поплер ч. 2322, біля трамвасвого перестанку. В будинку споруджено перманентну виставову залю, зі стінами пристосованими до розвішування картин і з відповідним для цього освітленням.

Вже від суботи 17 до суботи 24 червня, відбудеться у тій залі виставка акварель Миколи Кричевського з Парижу. Виставка йде під патронатом Филаделфійського Відділу ОУМА. Її відкриє в суботу, 17 червня, о годині 11 перед полуднем, представник централі ОМУА акад. маляр Антін Малюца з Ню Йорку.

Після цієї виставки, вже у неділю 25 червня, о год. 3 по полудні буде відчинена черговa експозиція, а саме виставка-показ праць студентів Студії, за біжучий шкільний рік. Будуть показані праці з ділянок рисунку, графіки, малярства і кераміки.

(л)

Короткі Вістки

● **Португалія**, яку міжнародні кола гостро атакують за її диктаторське колоніяльне правління в її африканських колоніях, проголосила поворот до системи виборних самоуправних установ в Анґолі. Вибори до самоуправних установ припинено в Анґолі під час другої світової війни.

● **Серетсе Хама**, 40-річний ватажок племени в Бехуані, що належить до британського протекторату в Південній Африці, одружився був в 1948 році з освіченою англійкою і тоді скинули його з його зверхницького становища в автохтонному муринському племені, як „зрадника". У 1950-му році прогнано його на 5 років з країни, а дозволено йому вернутись під умовою, що він виречеться всякої політичної діяльности. Тепер покликано його до екзекутиви нової так званої законодатної ради і тим самим реабілітовано його та повернено до політичного життя.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 18-го ЧЕРВНЯ 1961:

СТЕМФОРД, Конн. — Піврічні Збори Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 350, в год. 2:00 по пол., в залі Клюбу. — Т. Фінів, секретар.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й. — Піврічні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 13, в год. 2:00 по пол., в залі Укр. Горож. Клюбу, при 402 — 25th Street. На Зборах буде видача чеків-дивиденди. — А. Урбан, секр.

АКРОН, Огайо. — Збори Відд. 295, в год. 1:30 по пол., в церковній залі. На Зборах буде роздача чеків-дивиденди. — Управа.

Посмертні згадки

Барбара МЕДВІДЬ (Миндак), — членка Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 107 УНСоюзу в Hammond, Ind., упокоїлася в Бозі дня 20-го травня 1961 р. Покійна походила зі с. Вороблик, пов. Сянік, Зах. Україна, проживши 81 рік. Полишила у великому смутку сина Петра та 3 доньки: Анну, Марію і Рузю. Похорон відбувся 23-го травня 1961 р., при здвизі народу, до церкви св. Арх. Михаїла, а опісля на Elmwood Cemetery. — Вічна Їй Пам'ять!

І. Матейчук, секр.

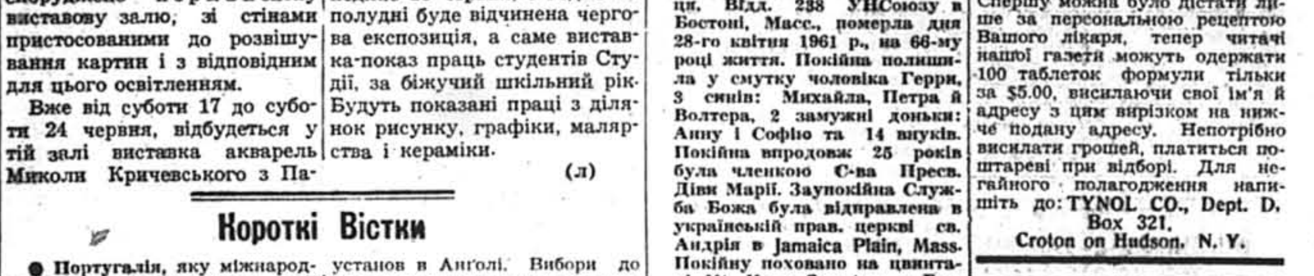
Григорій ҐРАБІСЬ — довголітній член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 335 УНСоюзу в Гарвій, Ілл., помер, після довгої та важкої недуги в дні 16-го травня 1961 р., в своєму помешканні в Шикаґо, Ілл. Покійний народ. 1880 р. у Молодовичах, перемиського повіту, Зах. Україна. До ЗДА прибув 1909 р., а до УНСоюзу вступив 1925 р. та залишився його зразковим членом аж до кінця свого трудолюбивого життя. Покійний залишив у смутку 3 синів, 3 доньки, 7 внуків і одного правнука. Похорон відбувся з укр. греко-кат. церкви св. Арх. Михаїла в Калумет Сіті, Ілл, на місцевий цвинтар св. Хреста, при численній участі Рідних, Приятелів, Односельчан, а головно союзовців. — В. Й. П.!

І. Боюк, секр.

Марія ОВЕРКО, — довголітня членка Т-ва ім. Є. Коновальця, Відд. 238 УНСоюзу в Бостоні, Масс., померла дня 28-го квітня 1961 р., на 66-му році життя. Покійна полишила у смутку чоловіка Герри, 3 синів: Михайла, Петра й Волтера, 2 замужні доньки: Анну і Софію та 14 внуків. Покійна впродовж 25 років була членкою С-ва Пресв. Діви Марії. Заупокійна Служба Божа була відправлена в українській прав. церкві св. Андрія в Jamaica Plain, Mass. Покійну поховано на цвинтарі Mt. Hope Cemetery в Бостоні, Масс. — В. Їй П.!

А. Ремік, секр.

Тарзан, ч. 4663. Лізуть на скелю!



Тарзан і Омет вернулися до печер, зоманґені, та здійснити його претензії на королівство.

— Зачекаємо аж до сумерку, — вирішив Омет. — Тоді легше буде бути не виявленим.

І так, пізніше, дві невиразні постаті потихо почали лізти на скелю, що маячіла.